

a r t e

Despre Ioan Tugearu

M I SE PARE că, uneori, în vremuri neașezate, valurile învolburate ale prezentului, ale modelelor de toate felurile ascund modelele autentice. Și, evident, strălucirea lor. Strategii sofisticate de marketing, de promovare agresivă evită, aproape sistematic, numele mari, numele celor care habar nu au ce trebuie să facă și cum ca să iasă în față. Chiar dacă țin de istorie. Acestora li se pare suficientă creația în sine ca să vorbească despre valoare și performanță. Restul, urmează să stabilească timpul. Poate. În

spatele unor personalități importante ale artei noastre stă o operă. Stă un fragment din istoria culturii noastre. Stă un tip de memorie. Stă elanul celor de astăzi. De multe ori, cu mult mai vizibili.

Printre numele noastre mari de balerini, dansatori și coregrafi este și Ioan Tugearu. Un artist bîntuit de profesiunea sa, de cei care au făcut istoria ei. Este un artist pe care l-am auzit elogiindu-și colegii, vorbind ore în șir despre trupele și balerinii mari ai lumii, l-am văzut bucurîndu-se ca un copil atunci cînd au sosit și la București spectacole mari. Alura sa, ținuta impecabilă, mișcările capului, expresivitatea mâinilor, a privirii, săriturile, forța sa dramatică, poezia corpului m-au emoționat întotdeauna pe scenă. Dar și în înfîlnirile noastre civile. Ioan Tugearu are o putere de fascinație pe care a știut mereu să o hrănească. Pentru că el însuși a fost sedus, definitiv, de lumea zborului, de performanța lui. Este absolvent al Liceului de coregrafie

„Floria Capsali“ din București. Și-a făcut studiile de balet cu maestra Floria Capsali și cu maestrul Mitiță Dumitrescu. Nu a existat prilej, public sau nu, în care să nu exprime venerația pentru mării săi profesori, pentru felul în care aceștia știau să formeze tineri balerini, să educe corpul și spiritul, să facă o selecție și să mizeze pe talent. Din 1965 a fost prim balerin al Operei din București. Aparițiile sale pe această scenă sînt remarcabile. Don Jose din *Carmen*, Bufonul și Rotbart din *Lacul lebedelor*, Basil din *Don Quijote*, Mercutio din *Romeo și Julieta*. Probabil că mulți dintre cititorii noștri își amintesc toate acestea. Coregrafiile semnate de Ioan Tugearu au născut, cele mai multe, montări de cotitură pentru limbajul dansului, dar și pentru destinele unor balerini sau dansatori. *Îmblînzirea scorpiei*, *Povești vieneze și Seara Ceaikovski*, *Notre-Dame de Paris*, *Romeo și Julieta*, *Casa Bernardei Alba*. Exista acolo o tensiune specială, un soi de provocare majoră care îi ducea mai departe pe cei care aveau ceva de spus, de făcut cu adevărat. Ioan Tugearu făcea școala nu doar în orele de la liceul de coregrafie, ci și pe scenă, pregătindu-și spectacolele, emanînd mereu un aer proaspăt, tînăr, neliniștit, punînd totul în contextul larg și universal al acestei arte. Nu a obosit niciodată să facă asta. A avut o intuiție extraordinară față de talentele la început de drum. În ani, am putut să observ asta. Nume despre care îmi vorbea patetic sînt astăzi cineva. Ne-am intersectat și teatral atunci cînd a făcut, de pildă, *Dama cu camelii* sau *Richard al III-lea* pentru că a lucrat cu Răzvan Mazilu. De fapt, de aici s-a născut, într-un fel, această reverență pe care o fac maestrului Ioan Tugearu, care, în noiembrie trecut, a împlinit o vîrstă frumoasă. Apropierea domniei sale de tînăra generație. Și susținerea artiștilor tineri pînă la capăt, necondiționat, cu o uriașă deschidere și modestie. A fost pe aceleași baricade cu generația de tineri balerini, dansatori și coregrafi, le-a încurajat visele, proiectele, bătăliile. Cred că și asta a contat în faptul că mișcarea de dans de la noi a fost, la un moment dat, foarte dinamică, foarte vizibilă prin voci individuale, dar și prin proiecte tari de tot, europene, avantgardiste pentru ritmul nostru. Tinerii au avut girul maestrului.

În spectacolul aniversar din decembrie, de la Opera Națională din București, m-au marcat trei chestiuni.

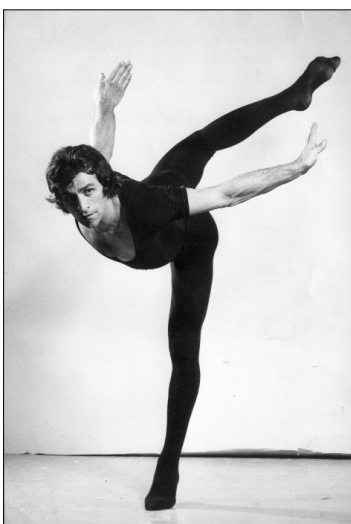
Faptul că a vorbit mișcarea. Nu au existat discursuri omagiale pompoase și interminabile. Momente din creația maestrului Tugearu, vie, puternică, emoționantă au ținut locul oricărui convenții.

Prezența, scurtă, a lui Răzvan Mazilu la deschidere. Știam că va dansa – și a dansat un moment dintr-un spectacol pe care l-am iubit foarte mult, *Richard al III-lea*. Nu știam că va vorbi. M-a surprins. Public, pe scena Operei, artistul Răzvan Mazilu a făcut o reparație morală. Gest rarism în lumea noastră! Cîndva, într-un interviu, a declarat că nu a avut modele autohtone. Acum, a mărturisit că se simte discipolul lui Ioan Tugearu, căruia îi datorează – el și generația lui – enorm.

În *Simfonia psalmilor*, Ioan Tugearu a dansat alături de ansamblul de balet al Operei și de soliștii ei. Nu se putea alege mai inspirată ca să mărturisească despre crezul artistic și uman al Maestrului.

Clasic și modern, tradiție și inovație, generații umăr la umăr în zborul lui Ioan Tugearu.

Marina CONSTANTINESCU

Debussy - *După-amiaza unui faun*, coregrafia Imre Keres, 1974